

mare in medio aquar. ⁊ suspēdit frā sup aqs
 vbo suo. Qui extēdit celuz q̄si cameram sup
 aqs fundavit eū. Qui posuit in deserto fōtes
 aquar. ⁊ sup v̄tricem montiū lac⁹ ad emitten-
 dū flumina ab eminēti petra. vt portaret fraz
 Qui finxit hoicm ⁊ posuit cor suū i medio: cor
 poris ⁊ misit ei sp̄m vitā ⁊ intellectuz ⁊ spira /
 men dei oipotentis q̄ fecit oia ⁊ scrutinat oia
 absconsa in absconsis terre. Hic nouit adinuē
 tionē vestrā. ⁊ q̄ cogitatis i cordibus vestris
 peccātes ⁊ volētes occultare peccata vestra.
 Prop̄ qd̄ dñs scrutinādo scrutinauit om̄ia
 opa vestra. ⁊ traducet vos oēs ⁊ vos cōfusi
 eritis cuz p̄cesserint pctā v̄ra corā hominib⁹
 ⁊ iniquitates erūt q̄ accusatores stabūt in die
 illo. Quid facietis. aut quō abscondetis pctā
 v̄ra corā deo ⁊ angel⁹ ei⁹? Ecce iudex deus: t̄i
 mete deū. Desinite a peccat⁹ v̄ris. ⁊ obliuiscā
 mini iniquitates v̄ras iam agere eas in sem /
 piterno. ⁊ deus educet vos ⁊ liberabit de oī
 tribulatione. Ecce em̄ incendit ardoz super
 vos turbe copiose. et rapiēt q̄sdaz ex vobis et
 cibabunt idolis occisos. ⁊ q̄ consenserint eis
 erunt illis in derisum ⁊ in improperiū ⁊ in cō-
 culationē. Erit em̄ locis loc⁹. ⁊ in vicinas ci
 uitates exurrectio multa sup timentes domi-
 nū. Erūt q̄si insani nemini parcētes. ad diri-
 piendū ⁊ deuastādū adhuc timētes dñm: qz
 deuastabūt ⁊ diripiēt sub stātiis ⁊ de domi-
 bus suis eos eijcient. Tūc parebit p̄batio ele
 ctōz meoz: vt aux qd̄ p̄bat ab igne. Audi-
 te dilecti mei dicit dñs. Ecce adsūt dies tribu-
 lationis. ⁊ de his liberabo vos. Ne timeatis
 nec heliteti qm̄ deus dux v̄r ē. Et q̄ fuit mā-
 data ⁊ p̄cepta mea dicit dñs deus ne p̄pon-
 derēt vos pctā v̄ra ne supelēuent se iniquita-
 tes v̄re. Ne q̄ constringunt a peccatis suis ⁊
 obtegunt ab iniquitatib⁹ suis: quēadmodum
 ager p̄stringit a silua ⁊ spinis tegit semita ei⁹
 p̄ qua nō trāsīt hō: ⁊ excludit: ⁊ mittit ad de
 uorationem ignis.

Explicit liber Eldre quartus.

Incipit plogus beati Hiero-
 nymi p̄sbyteri in librū Tobie.

Thromatio ⁊ heliodoro ep̄is
 Hieronym⁹ p̄sbyl in dño sa-
 lutē. Adirari nō desino exa-
 ctionis v̄re instantiā. Exigit
 em̄ vt librū chaldeo fm̄oe cō-
 scriptū ad latinū stilū trahā:
 librū vtiqz tobie quē hebrei de cathalago di-
 uinarū scripturaz secātes: his q̄ agiographa
 memorāt māciparūt. Feci sat⁹ desiderio v̄ro
 nō tñ meo studio. Arguūt em̄ nos hebreozū
 studia: ⁊ iputāt nob cōtra suū canōnē latinis
 aurib⁹ ista trāsferre. Szmeli⁹ eē iudicās p̄ba-

risozū displicere iudicio ⁊ epoz iussionibus
 deseruire institi vt potui. Et qz vicina ē chal-
 deozū lingua fm̄oni hebraico: vtriusqz ligue-
 ritissimū loquacē repiens vni⁹ diei labore ar-
 ripui: ⁊ q̄qd̄ ille mihi hebraicis v̄bis exp̄es-
 sit: h̄ ego accito notario fm̄oib⁹ latinis expo-
 sui. Or̄onib⁹ v̄ris mercedē hui⁹ opis cōp̄fa-
 bo cū gratū vobis didicero me qd̄ iuberē effi-
 dignati: cōplese.

Explicit plogus in librū Tobie.

Incipit liber Tobie. Caplm I

Tobias ex
 tribu ⁊ ciuitate ueptalim
 q̄ est in supiorib⁹ galilee
 supra naalon: post viā q̄
 ducit ad occidentē i sini-
 stro h̄ns ciuitatē sephet
 cū capt⁹ esset in dieb⁹ sal-

manasar reg⁹ assyriozū: i captiuitate tñ posit⁹
 viā vitatis nō deseruit ita vt oia q̄ h̄re pote-
 rat q̄tidie cōcaptiuis fratrib⁹ q̄ crāt ex ei⁹ ge-
 nere imptiret. Cūqz eēt iunior: oibus in tribu
 neptalim: nihil tñ puerile gessit in ope. Veni-
 qz cū irēt oēs ad vitulos aureos q̄s hierobo-
 am fecerat rex isrl: h̄ sol⁹ fugiebat p̄sozia om̄i-
 um: ⁊ p̄gebat ad hierlm̄ ad templū dñi: et ibi
 adorabat dñm deū isrl: oia p̄mitiua sua et de-
 cimas suas fideliter offerēs: ita vt in tertio an-
 no p̄selit ⁊ aduenis ministraret oēm decima-
 tionē. Hec ⁊ his filia fm̄ legē dei puerul⁹ ob-
 suabat. Cū v̄o fact⁹ fuisset vir: accepit vx-
 rē annā d̄ tribu sua: genuitqz ex ea filiū nomē
 suū iponēs ei: quē ab infantia timē deū docuit
 ⁊ abstinere ab oī pctō. Iḡit cū p̄ captiuitatē
 duenisset cū vxore sua ⁊ filio i ciuitatē ninive
 cū oī tribu sua: ⁊ cū oēs ederēt excib⁹ gentiliū
 iste custodiuit aiām suā: ⁊ nūqz p̄tamiar⁹ ē in
 escl̄ eoz. Et qm̄ mēo: fuit dñi i toto cord⁹ suo.
 dedit illi de⁹ grām i p̄spectu salmanasar reg⁹ ⁊
 dedit illi prātē q̄cūqz vellet ire h̄ns lib̄tatē q̄-
 cūqz facē voluissz. Pergēbat em̄ p̄ oēs q̄ erat
 i captiuitate ⁊ monita salutis dabat eis. Cūqz
 at venisset i rages ciuitatē medoz: ⁊ ex his q̄
 h̄ honorat⁹ fuit a rege habuisset decē talēta
 argēti: ⁊ cū i ml̄ta f̄ba gener⁹ sui gabelū egen-
 tē videret: qui erat ex tribu eius: s̄b chirogra-
 pho dedit illi memoratū pond⁹ argēti. Post
 multū v̄o t̄pis mortuo salmanasar rege cū rel-
 gnaret sennacherib fili⁹ ei⁹ p̄ eo: ⁊ filios isrl ex-
 osos haberet in p̄spectu suo: tobias q̄tidie p̄-
 gebat p̄ omnē cognationē suam. ⁊ consolaba-
 tur eos: diuidebatqz vnicuiqz prout poterat
 de facultatibus suis. Esurientes alebat nu-
 disqz vestimenta p̄bebat: et mortuis atqz
 occisis sepulturam sollicitus exhibebat. Be-

Tobias

niq; cum reuersus esset rex sennacherib fugi-
ens a iudea: plagā quā circa euz fecerat deus
ppter blasphemā suā: et iratus multos occi-
deret ex filiis isrl: tobias sepeliebat corpa eo-
rū. At vbi nūciatū est regi iussit euz occidi: et
tulit oēm substantiā ei. Tobias ho cum filio
suo et cū vxore fugiēs nudus latuit: qz multi
diligebant eū. Post dies ho qdragintaq; occiderūt
regē filij ipsi. Et reuersus ē tobias in domū
suā oisq; facultas ei restituta est ei.

Post hec ho cū eēt dies festus II
dn̄i et factū eēt prandiū bonū i domo
tobie: dixit filio suo. Vade et adduc
aliquos de tribu nra timētes deū vt epulcn̄
nobiscū. Cūq; abisset: reūsus nūciauit ei vnū
ex filiis isrl iugulatū iacere in platea. Statim
q; exiliens de accubitu suo relinquēs pradiū
sciun? puenit ad corp? tollensq; illd portauit
ad domū suā occulte: vt dum sol occubisset
caute sepeliret eū. Cūq; occultasset corp? mā-
ducauit panē cū luctu et tremore: memorās il-
lum smonē quē dixit dn̄s p amos pphetam
Dies festi v̄ri cōuertent in lamētationē et lu-
ctum. Cū ho sol occubisset: abijt et sepeliuit
eū. Arguebāt aut eum oēs pximi ei: dicētes
Hā hui? rei causa interfici iussus es: et vix ef-
fugisti mortis impiū et itez sepelis mortuos?
Sed tobias plus timens deū q̄ regem rapie-
bat corpa occisoz et occultabat in domo sua
et medijs noctib? sepeliebat ea. Contigit autē
vt quadā die fatigatus a sepultura veniens
domū iactasset se iuxta parietē et obdormisset
et ex nido hirundinū dozmētū illi: calida ster-
cora inciderēt sup oculos ei: fieretq; cec? Hāc
autē tēptationē ideo pmisit dn̄s cuenire illi:
vt posteris dare exemplum patiētie ei? sicut
et sancti iob. Nā cuz ab infantia sua sp deū ti-
muerit et mādata ei? custodierit: nō est cōtri-
stus? ptra deum q; plaga cecitatis euenerit ei:
s̄ immobilis in dei timore pmāsit: agens grās
deo oib? dieb? vite sue. Nā sic brō iob insul-
tabāt reges: ita isti parētes et cognati ei? irri-
debant vitā ei? dicētes. Ubi est spes tua pro
qua elemosynas et sepulturas faciebas? To-
bias ho increpabat eos dicēs. Nolite ita loq̄
qm̄ filij sanctorū sumus: et vitā illam expecta-
mus: quā de? datur? ē his q̄ fidē suā nūq̄ mu-
tant ab eo. Anna ho vxor ei? ibat ad op? te-
xtrinū quotidie: et de labore manuum suaruz
victū quē pseq potuisset deserebat. Unde fa-
ctum ē: vt hedū capraz accipiens: detulisset
domi. Cui? cū vocē balantis vir ei? audisset
dixit. Videte ne forte furtiu? sit. Reddite eū
dn̄is suis: quia nō licet nob̄ aut edere ex fur-
to aliqd̄ aut cōtingere. Ad hec vxor ei? irata
rēdit. Manifeste vana facta ē spes tua: et ele-

mosyne tue modo apparuerunt. Atq; his et
alijs huiusmodi v̄bis exprobrabat ei. III
Tunc tobias igemuit et cepit orare cū
lachrymis dicēs. Iust? es dn̄e: et oia
iudicia tua vera sūt et oēs vie tue mi-
sericordia et veritas et iudicium. Et nunc dn̄e
memor esto mei: et ne vindictā sumas de pec-
catis meis: neq; reminiscaris delicta mea vel
parētum meoz. Quā nō obediūm? pceptis
tuis ideo traditi sumus in direptionē et capti-
uitatem et mortē et in fabulā: et in improperiū
oim̄b? natiōib? in qb? dispisisti nos. Et nunc
dn̄e maḡ iudicia tua: qz nō egim? sm̄ pcepta
tua: et nō ambulauim? sinceriter coram te. Et
nūc dn̄e sm̄ volūtate tuā fac mecū et p̄cipe in
pace recipi spm̄ meū. Expedit em̄ mihi mori
maḡ q̄ viuere. Eadē itaq; die cōtingit vt sara
filia raguclis in rages ciuitate medozū: et ipsa
audiret improperiū ab vna ex ancillis patris
sui: qm̄ tradita fuerat septē viris: et demoniū
noie asmodeus occiderat eos mox vt ingressi
fuissent ad eā. Ergo cuz p culpa sua increpa-
ret puellā rēdit ei dicēs. Ampli? ex te nō vi-
deamus filiū aut filiā sup terrā: inīsectrix vi-
rorū tuoz. Nūquid et occidere me vis sic eti-
am occidisti septē viros? Ad hāc vocē perre-
xit in supi? cubiculū dom? sue: et trib? diebus
et trib? noctib? nō māducauit neq; bibit s̄ in
ořone psistens cū lachrymis dep̄cabat deuz
vt ab isto improperio liberaret eā. Factū est
autē die tertia dū cōpleret orationē: b̄ndicens
dn̄m dixit. B̄ndictū ē nomē tuū de? patrum
nřoz: q̄ cum irat? fueris: misericordiā facies
et in tpe tribulationis peccata dimittis his q̄
inuocant te. Ad te dn̄e faciē meā cōuerto: ad
te oculos meos erigo. Peto dn̄e vt de vincu-
lo improperij hui? absoluas me: aut certe de
sup terrā eripias me. Tu scis dn̄e qz nūq; cō-
cupiui virū: et mūdā suauī aiām meā ab oim̄
concupiscentia. Nunq; cum ludentibus mi-
scui me: neq; cum his qui in leuitate ambu-
lant participem me prebui. Virum autē cum
timore tuo non cum libidine mea consensi su-
scipere. Et aut ego idigna fui illis aut illi for-
sitan mihi non fuerunt digni. qz forsitan viro
aliq̄ conseruasti me. Non est enim in hominis
potestate consilium tuum. Hoc autem p cer-
to habet omnis qui colit te: quia vita eius si
in probatione fuerit coronabit: si autē in tri-
bulatione fuerit liberabitur: et si in corrupti-
one fuerit: ad misericordiā tuam venire licebit.
Nō em̄ delectaris in pditionib? nostris: quia
post tempestatem tranquillū facis: et post la-
chrymationē et fletum exultationē infundis.
Sit nomē tuū de? isrl b̄ndictū i secula. In il-
lo tpe exaudite sunt p̄ces amboz in p̄spectu

Tobias

glorie sumi dei: et missus est angelus domini sanctus raphael ut curaret eos ab omni spiritu vno tempore sit orationes in conspectu domini recitate. III

Item cum tobias putaret orationem suam exaudiri: ut mori potuisset vocavit ad se tobiam filium suum: dixitque ei. Audi fili mi verba oris mei: et ea in corde tuo quasi fundamentum construe. Cum accepit deus animam meam corpus meum sepeli: et honorem habebis matri tue omnibus diebus vite eius. Memor enim esse debes quod quanta pericula passa sit propter te in utero suo. Cum autem et ipsa compleverit tempus vite sue: sepelias eam circa me. Omnibus autem diebus vite tue in mente habeto deum: et caue ne aliquando presentias et permittas precepta dei nostri. Ex substantia tua fac elemosinam: et noli auertere faciem tuam ab illo paupere. Ita enim fiet: ut nec a te auertat facies domini. Quod potueris ita esto misericors. Si multum tibi fuerit abundanter tribue: si exiguum tibi fuerit etiam exiguum libenter imperti stude. Premitium enim bonum tibi thesaurizas in die necessitatis: quam elemosinam ab omni peccato et a morte liberat: et non patitur animam ire in tenebras. Fides magis erit coram summo deo elemosinam omnibus facientibus eam. Attende tibi fili mi ab omni fornicatione: et propter uxorem tuam nunquam patiar crimem scire. Supbia nunquam in tuo sensu aut in tuo verbo domini permittas. In ipsa enim initium superbiae perditio. Quicumque tibi aliquid operatur fuerit: statim ei mercedem restitue: et merces mercennarii tui apud te omnino non remaneat. Quod ab alio oderis fieri tibi, vide ne tu aliquid alteri facias. Panem tuum cum esurientibus et agentibus comede: et de vestimentis tuis nudos tege. Panem tuum et vinum tuum super sepultura iusti constitue: et noli ex eo manducare et bibere cum peccatoribus. Consilium semper a sapiente proquire. Omni tempore benedic deum: et pete ab eo ut vias tuas dirigat: et omnia consilia tua in ipso permaneat. In die quo etiam tibi fili mi dedisse me decem talenta argenti dum infantulus esses gabelo in rages ciuitate medorum: et chirographum eius apud me habeo. Et ideo proquire quod ad eum peruenias: et recipias ab eo supra memoratum pondus argenti: et restituas ei chirographum suum. Noli timere fili mi: pauperem quidem vitam gerimus: sed multa bona habebimus si timuerimus deum et recesserimus ab omni peccato et fecerimus bene. V

Tunc respondit tobias patri suo: et dixit. Omnia quecumque precepisti mihi faciam profer. Quod autem pecuniam hanc in qua iugro ille me necit: et ego eum ignoro. Quod signum dabo ei. Sed neque via per quam pergat illuc: aliquando cognoui. Tunc profer suum respondit illi: et dixit. Chirographum quod dedit illi apud me habeo: quod dum ille ostenderit statim restituet. Sed prope nunc et in-

quirit tibi aliquem fidelem virum: qui cum tecum saluam mercedem suam: dum adhuc vivo: ut recipias eam. Tunc egressus tobias inuenit iuuenem splendendum stantem precinctum: et quasi paratum ad ambulandum. Et ignorans quod angelus dei esset salutauit eum: et dixit. Unde te habemus bone iuuenis. Et ille respondit ex filiis israel. Et tobias dixit ei. Nosti viam que ducit in regionem medorum: cui respondit. Vult et omnia itinera eius frequenter ambulauit: et mansit apud gabelum fratrem nostrum qui moratur in rages ciuitate medorum que posita est in monte egbathanis. Cui tobias ait. Sustine me obsecro: donec hec ipsa nunciem patri meo. Tunc ingressus tobias indicauit viam hanc patri suo. Super que admiratus pro rogauit ut introiret ad eum. Ingressus itaque salutauit eum: et dixit. Gaudium tibi sit semper. Et ait tobias. Quale gaudium mihi erit: quod in tenebris sedeo: et lumem celi non video. Cui ait iuuenis. Fortis aio esto: in primo est ut a deo cureris. Dixit itaque illi tobias. Numquid poteris pro ducere filium meum ad gabelum in rages ciuitatem medorum: et cum redierit: restituam tibi mercedem tuam. Et dixit ei angelus. Ego ducam et reducam eum ad te. Cui tobias respondit. Rogo te. Indica mihi de qua domo aut de qua tribus es tu: cui raphael angelus dixit. Genus queris mercennarium an ipsum mercenarium qui cum filio tuo eat. Sed ne forte sollicitus te reddam: ego sum azerbaias: ananie magni filius. Et tobias respondit ex magno genere es tu. Sed peto ne irascaris quod voluerim cognoscere genus tuum. Dixit autem illi angelus. Ego sanum ducam et sanum tibi reducam filium tuum. Respondens autem tobias ait. Bene ambuletis et sit dominus in itinere vestro: et angelus eius comitef vobiscum. Tunc paratis omnibus que erant in via portanda fecit tobias vale patri suo et matri sue: et ambulauerunt ambo simul. Cuius perfecti essent cepit mater eius flere et dicere. Baculum senectutis nostre tulisti: et transmisisti a nobis. Numquid fuisset ipsa pecunia pro qua misisti eum. Sufficiebat nobis paupertas nostra ut diuitias computarem: hoc quod videbamus filium nostrum. Dixitque ei tobias. Noli flere. Saluum perueniet filius noster: et saluus reuertet ad nos: et oculi tui videbunt illum. Credo enim quod angelus dei bonus comitef eius: et bene disponat omnia que circa eum gerunt: ita ut cum gaudio reuertat ad nos. Ad hanc vocem cessauit mater eius flere: et tacuit. VI

Profectus est autem tobias: et canis secutus est eum: et mansit prima mansione iuxta fluuium tigris. Et exiit ut lauaret pedes suos: et ecce piscis immanis exiit ad deuorandum eum. Quod expauces to-

bias: clamauit voce magna dicēs. **B**ñe inua-
dit me. **E**t dixit ei angelus. **A**pprehende brā-
ciam eius: et trabe eū ad te. **Q**uōd cū fecisset at-
traxit eū in siccū et palpitare cepit ante pedes
eius. **T**ūc dixit ei angelus. **E**retera hunc pi-
scem: et cor eius et fel et secur reponē tibi. **S**unt
em̄ hec necessaria ad medicamēta ytiliē. **Q**uōd
cū fecisset affauit carnes eius et secū sustulerūt
in via. cetera salierūt q̄ sufficerēt eis: quousq̄
puenirent in rages ciuitatē medozū. **T**ūc in-
terrogauit tobias angelum: et dixit ei. **O**bsē-
cro te azaria frater: vt dicas mihi qd̄ remedi-
um habebūt ista q̄ de pisce seruare iussisti. **E**t
respondēs angelus dixit ei. **C**ordis ei^o pticulā
si sup carbones ponas: fum^o ei^o extricat om̄e
genus demonioruz siue a viro siue a muliere
ita vt vltra nō accedat ad eos. **E**t fel valet ad
vnguēdos oculos in qb̄ fuerit albugo: et sa-
nabuntur. **E**t dixit ei tobias. **U**bi vis vt ma-
neam? **R**ndēs q̄ angelus ait. **E**st h̄ raguel no-
mine vir p̄pinqu^o de tribu tua. et h̄ habet fili-
am noīe saram: sed neq̄ masculū neq̄ feminā
yllā h̄z aliā p̄ter eā. **T**ibi debet oīs substātia
ei^o et oportet eā te accipere p̄iugē. **P**ete ḡ eam a
p̄re ei^o et dabit tibi eā in vxorē. **T**ūc r̄ndit to-
bias et dixit. **A**udio q̄ tradita est septē viris
et mortui sunt: s̄ et h̄ audiui: q̄ demoniū occi-
dit illos. **T**imeo ḡ ne forte et mihi hec euent-
ant: et cū sim vnic^o parētib^o meis: deponā le-
nectutē illoz cū tristitia ad inferos. **T**ūc an-
gelus raphael dixit ei. **A**udi me: et ondā tibi
qui sunt qb̄ p̄ualere potest demoniū. **H**i nā-
q̄ q̄ p̄iugiū ita suscipiunt vt deum a se et a sua
mente excutiāt: et sue libidini ita vacent sicut
equ^o et mulus qb̄bus nō est intellectus: habet
p̄tatem demoniū sup eos. **T**u autē cū accepis
eam: ingressus cubiculū p̄ tres dies p̄tincis
esto ab ea: et nihil aliud nisi ōsonib^o vacabis
cū ea. **I**pa autē nocte: incēlo iecore. piscē fuga-
bit demoniū. **S**c̄da v̄o nocte: in copulatiōe
sanctorū patriarchazū admitteris. **T**ertia autē
nocte b̄ndictionē cōsequeris vt filiū ex vob^o p̄-
creent incolumes. **T**rāfacta autē tertia nocte
accipies ḡginē cū timore dñi amore filiorum
mag^o q̄ libidinis duct^o: vt in semie abrae b̄n-
dictionē in filiis p̄sequaris. **VII**

Ingressi sūt autē ad raguelē: et suscepit
eos raguel cū gaudio. **I**ntuensq̄ to-
biā raguel: dixit anne vxori sue. **Q**uā
filiis ē iuuenis iste p̄obzino meo. **E**t cum hec
dixisset ait. **U**n̄ est iuuenes frēs nr̄i. **A**t illi dī-
xerūt. **E**x tribu neptalim sum^o ex captiuitate
niniue. **D**ixitq̄ illis raguel. **N**ostī tobīā fra-
trē meū: **Q**ui dixerūt. **N**ouim^o. **C**ūq̄ multa
bona loqueret de eo. **D**ixit angelus ad raguel
lem. **T**obias de quo interrogas pater istius

est. **E**t misit se raguel et cū lachrymis oscula-
tus est eum: et plorans sup collum eius: dixit
Benedictio sit tibi fili mi quia boni et optimi
viri filius es. **E**t anna vxor eius et sara ipsoz
filia lachrymate sunt. **P**ostq̄ autē locuti sunt
p̄cepit raguel occidi arietem: et parari cōiuui-
um. **C**ūq̄ hortaret eos discūbere ad prandi-
um tobias dixit. **H**ic ego hodiē nō māduca-
bo neq̄ bibam: nisi p̄r^o petitionē meā confir-
mes et p̄mittas mihi dare saram filiam tuam.
Quo audito verbo raguel expauit sciens qd̄
euenerit illis septē viris: qui ingressi sunt ad
eam: et timere cepit: ne forte et huic similiē cō-
tingeret. **E**t cū nutaret et nō daret petenti vl-
lum responsum: dixit ei angelus. **N**oli time-
re dare eā isti: qm̄ huic timenti deū debet cō-
iunx filia tua. **P**ropterea alius nō potuit ha-
bere illam. **T**unc dixit raguel. **N**ō dubito q̄
deus preces et lachrymas meas in conspectu
suo admiserit. **E**t credo quoniā ideo fec̄ vos
venire ad me: vt et ista cōiungeretur cogna-
tioni sue: s̄m legem moysi. **E**t nūc noli dubi-
um gerere: q̄ tibi eam tradam. **E**t apprehen-
dens dexteram filie sue dextere tobie tradidit
dicēs. **D**eus abraam. et deus ysaac. et deus
iacob vobiscum sit: et ipse coniungat vos im-
pleatq̄ benedictionem suam in vobis. **E**t ac-
cepta charta fecerunt conscriptionem coniu-
gij. **E**t post hec epulati sunt: benedicētes de-
um. **V**ocauitq̄ raguel ad se annā vxorē suā.
et p̄cepit ei vt p̄pararet alterum cubiculū. **E**t
introduxit illuc saram filiā suā et lachrymata
ē. **D**ixitq̄ ei. **F**orti animo esto filia mea. **D**o-
minus celi det tibi gaudium p̄ tedio qd̄ per-
pessa es. **VIII**

Postq̄ v̄o cenauerūt: introduxerunt
iuuenē ad eam. **R**ecordatus itaq̄ to-
bias s̄monū angeli: protulit de cassi-
dili suo p̄tem iecoris: posuitq̄ eam super car-
bones viuos. **T**unc raphael angelus app̄hē-
dit demoniū et ligauit illud in deserto supio-
ris egypti. **T**ūc hortat^o ē ḡginē tobias dixit
q̄ ei. **S**ara exurge et dep̄cemur deuz hodie et
cras et s̄m cras: q̄ h̄is trib^o noctib^o deo iun-
gimur: tertia autem trāfacta nocte: in nostro
erimus coniugio. **F**iliū quippe sanctorum su-
mus et non possumus ita coniungi sicut gen-
tes que ignorant deum. **S**urgentes autem
pariter instanter orabant ambo simul: vt sa-
nitas daretur eis. **D**ixitq̄ tobias. **D**omine
deus patrū nostrorū: benedicant te celi: terra
mareq̄ et fontes et flumina: et omnes creatu-
re tue que in eis sunt. **T**u fecisti adaz delimo-
terre: dedistiq̄ ei adiutorium euam. **E**t nunc
dñe tu scis q̄ non luxurie causa accipio sozo-
rem meā cōiugē: s̄ sola posteritatis dilectōne

In qua bñdicat nomē tuū in secula seculorum. Dixit itaq; sara. Misere nobis dñe misere nob: & cōsensescam⁹ ambo piter sani. Et factū ē circa pullozū cātū accersiri iussit raguel seruos suos & abierūt cū eo piter vt foderent sepulcrū. Dicebat em̄ ne fili modo euenerit ei: quo & ceteris alijs septē viris qui sunt ingres si ad eā. Cūq; parasset fossam: reuersus ragu el ad vxorē suā: dixit ei. Abitte vnā ex ancil lis tuis: & videat si mortu⁹ ē: vt sepeliā eū añ q̄ illucescat. At illa misit vnā ex ancillis suis. Que ingressa cubiculū reperit eos saluos et incolumes: secū piter dormiētes. Et reuersa nūciauit bonū nūciū. Et bñdixerūt dñm: ra guel videlicet & anna vxor ei⁹. Et dixerunt. Bñdicim⁹ te dñe deus isrl: qz nō cōtigit nob quēadmodū putabam⁹. Fecisti em̄ nobiscuz misericordiā tuā & exclusisti a nobis inimicū p sequentē nos. Misertus es autē duob⁹ vnū. Fac eos dñe pleni⁹ bñdicere te: & sacrificium laudis tue & sue sanitati offerre: vt cognoscat vniuersitas gentiū: qz tu es de⁹ solus in vni uersa terra. Statimq; pcepit suis suis ragu el vt repleret terra fossam quā fecerant: prius q̄ elucesceret. Proxi autē sue dixit vt instrue ret cōtuliū: & ppararet oīa que in cibos erāt iter agētib⁹ necessaria. Quas q̄ pingues vac cas & q̄tuor arietes occidi fecit: & parari epu las oībus vicinis suis: cūctisq; amicis. Et ad iurauit raguel tobīā: vt duas hebdomadas moraret apud eū. De oībus autē q̄ possidebat raguel: dimidiā ptē dedit tobīe: & fecit hanc scripturā: vt ps dimidia q̄ superat: post obi tū eozū tobīe dñio deueniret.

IX

Tunc vocauit tobias angelum ad se: quē quidē hoīem existimabat: dixit q; ei Azaria frater: peto vt auscultes vba mea. Si meipsum tradam tibi seruū: nō ero pdingus puidētie tue. Tñ obsecro te vt assumas tibi animalia siue fuitia & vadas ad gabelū in rages ciuitatē medozū: reddasq; ei chirographū suū: & recipies ab eo pecuniā et roges eū venire ad nuptias meas. Scis enīz ipe qm̄ numerat pater me⁹ dies: & si tardaue ro vnā die pl⁹ p̄tristat aīa ei⁹. Et certe vides quō adiurauit me raguel: cui⁹ adiuramentuz sp̄nere nō possum. Tunc raphael assumēs q̄ tuoz exseruis raguclis & duos camelos: in ra ges ciuitatē medozum prexit: & inueniēs ga belum dedit ei chirographū suum: & recepit oēm pecuniā. Indicauitq; ei de tobīa filio to bie omnia que gesta sunt: fecitq; eū secū veni re ad nuptias. Cūq; ingressus esset domū ra guelis: inuenit tobīā discumbentē: & exiliēs osculati sunt se inuicē. Et fleuit gabelus: bñ dixitq; deū: & dixit. Bñdicat te deus israel:

qz fili⁹ es optimi vtri & iusti: & tñmētis deuz: & elemosynas facientis. Et dicat bñdictio sup vxorē tuā & sup parētes vros: & videat is fili os vros: & filios filioz vestroz vsq; in tertiā & q̄rtā generationē: & sit semē vestrū bñdictū a deo isrl qui regnat in secula seculozū. Cūq; oēs dixissent amen: accesserunt ad conuiuiuz. Sed cū timore dñi nuptiarū cōiuiuium exer cebant.

X

Cum vxor moras faceret tobias causa nuptiarū: sollicitus erat pater ei⁹ to bias dicēs. Putas quare moras filius me⁹: aut quare detent⁹ est tibi: Putas ne gabelus mortu⁹ ē & nemo reddit illi pecuniā. Lepit autē cōtristari nimis ipse & anna vxor eius cū eo & ceperunt ambo simul flere: eo qd die statuto minime reuerteret filī eozum ad eos. Flebat igif mater ei⁹ irremediabilib⁹ la chrymis atq; dicebat. Heu me fili mi vt quid te misimus pegrinari: lunē oculoꝝ nostrozū baculū senectutis nre: solatiū vite nre: spem posteritatis nre. Omnia simul in te vno hñtes te nō debuimus dimittere a nobis. Cui dice bat tobias. Tace & noli turbari: sanus est fili⁹ noster: satis fidelis est vir ille cū q̄ misim⁹ eū. Illa autē nu llo modo consolari poterat sed q̄ tidie exiliens circūspiciebat & circūibat vias omnes p quas spes remeādi videbatur vt p cul videret eū: si fieri posset: venientē. At vxo raguel dicebat ad generū suū. Ahane hic: et ego mittā nunciū salutis de te ad tobiam pa trē tuū. Cui tobias ait. Ego noui quia pater me⁹ & mater mea modo dies cōputant: & cruciat spūs eozū in ipsis. Cūq; vbis multiro garet raguel tobīā & ille cū nulla ratiōe vellet audire: tradidit ei sarā & dimidiā ptē oīs sub stātie sue in pueris: in puellis: in pecudibus. in camelis. & i vaccis: & pecunia multa: & sal uum atq; gaudētē dimisit eū a se: dicēs. An gel⁹ dñi sanct⁹ sit i itinere vfo: pducatur vos incolumes & inuentatis oīa recte circa parē tes vestros: et videant oculi mei filios vros priusq; moriar. Et apprehēdētes parētes fili am suam: osculati sunt eam: & dimiserunt ire: monētes eā honorare soceros diligere mari tum: regere familiam: gubernare domum: et seipsam irreprehensibilē exhibere.

XI

Cūq; reuerterent puenērūt ad char ram q̄ est in medio itinere cōtra nini uen vndecimo die. Dixitq; angelus Tobias fr: scis quēadmodū reliqisti p̄rem tuū. Si placet itaq; tibi pcedam⁹: & lento gradu i sequant iter nrm familie simul cū cōiugē tua & cū animalib⁹. Tunc hoc placuisset vt irent dixit raphael ad thobiā. Tolle tecū ex felle pi scis: erit em̄ necessariū. Tulit itaq; tobias ex

Tobias

felle illo ⁊ abierūt. Anna autez sedebat secus viam quotidie i supcilio monti vñ respicere poterat delonginquo. Et dū ex eodē loco specularē aduentuz ei⁹. vidit a longe: ⁊ ilico cognouit venientē filiū suū: currēsq; nunciauit viro suo dicēs. Ecce venit fili⁹ tu⁹. Dixit q; raphael ad tobiā. At vbi introieris domuz tuā statim adora dñm deū tuuz. ⁊ grās agēs ei. accede ad patrē tuū. ⁊ osculare eū. Statim q; lini sup oculos eius ex felle isto piscis. qđ portas tecū. Scias em̄ qm̄ mor apicnt̄ oculi eius: ⁊ videbit p̄ tuus lumē celi: ⁊ in aspectu tuo gaudebit. Tūc p̄currit canis q; simul fuerat in via. ⁊ q̄si nūcius aduentens blandimēto sue caude gaudebat. Et exurgēs cecus p̄ cepit offendens pedib⁹ currere. ⁊ data manu puero: occurrit in obuiā filio suo. Et suscipiens osculat⁹ est eū cū vxore sua. ⁊ ceperūt flere p̄ gaudio. Cūq; adorassent deū: ⁊ gratias egissent. cōfederūt. Tūc sumēs tobiās d felle piscis. linuit oculos p̄ri suo. Et sustinuit q̄si dimidiāz fere horā. ⁊ cepit albugo ex ocul⁹ ei⁹ q̄si mēbrana oui egredi. Qđ apprehēdēs tobiās traxit ab ocul⁹ eius. statimq; visum recepit. Et gloriocabāt deuz ipe videlicet ⁊ vxor ei⁹. ⁊ oēs q; sciebāt euz. Dicebatq; tobiās. Bñdicote dñe deus isrl. qz tu castigasti me ⁊ tu saluasti me. Et ecce ego video tobiā filium meū. Ingressa est etiā post septē dies fara vxor filij eius. ⁊ omīs familia et pecora sana et cameli ⁊ pecunia mltā vxoris sed et illa pecunia quā receperat a gabelo. Et narrauit parētib⁹ suis oīa bñficia dei: q̄ fecisset circa eum p̄ hoīem q; eum duxerat. Veneruntq; achior ⁊ nabath ⁊ sobzini tobiē. gaudētes ad tobiā. et cōgratulantes ei de oibus bonis q; circa illum ostēderat deus. Et p̄ septē dies epulātes omēs cuz gaudio magno gauisi sunt. XII

Tanc vocauit ad se tobiās filiu⁹ suū dixitq; ei. Quid possumus dare vii o isto scō q; veit tecū? Rñdēs tobiās dixit p̄ri suo. Paf quā mercedē dabimus ei aut qđ dignū poterit eē bñficijs ei⁹? De duxit ⁊ reduxit sanū: pecuniāz a gabelo ipe recepit: vxorē ipe me habere fecit ⁊ demoniū ab ea ipe cōpescuit: gaudiū parētib⁹ ei⁹ fecit: incipsum a deuoratoe piscis eripuit: te quoq; videre fecit lumē celi. ⁊ bonis oib⁹ p̄ eū repleti sumus. Quid illi adhuc poteri m⁹ dignū dare? Sed peto te p̄ mi: vt roges eū si forte dignabitur medietatē de oib⁹ q; allata sunt sibi assumere. Et vocātes eū paf. s. ⁊ fili⁹. tulerūt eū in ptē ⁊ rogare ceperūt vt dignaref dimidiā partē oīm q; attulerāt acceptā h̄re. Tūc dixit eis occulte. Bñdicite deū celi ⁊ corā oib⁹ viuētib⁹ cōfitemi ei: qz fecit vobiscū misericordiā suāz

Etem sacramētū regis abscondere bonum est. opa autē dei fūelare ⁊ cōfiterē honorificū est. Bona ē oīo cuz leiunio ⁊ elemosyna. magl q; thesauros auri recondere: qm̄ elemosyna a morte liberat. ⁊ ip̄a ē q; purgat pctā. ⁊ facit inuenire vitā eternā. Qui autē faciūt pctm̄ ⁊ iniquitatē: hostes sunt aīe sue. Manifesto ḡ vobis x̄itatē ⁊ nō abscondā a vob occultū fmonem. Nñ ozabas cuz lachrymis ⁊ sepeliebas mortuos. ⁊ derelinqbas p̄adiū tuum ⁊ mortuos abscondēbas p̄ diē i domo tua ⁊ nocte sepeliebas eos: ego obtuli oratōez tuā dño. Et qz accept⁹ eras deo necesse fuit vt tēptatio p̄ baret te. Et nūc misit me dñs vt curarē te. et sarā vxorez filij tui a demonio liberarē. Ego em̄ suz raphael angel⁹. vñ ex septē q; astamul aī dñm. Cūq; hec audissent turbati sūt. ⁊ tremētes ceciderūt sup terrā i faciē suā. Dixitq; eis angelus. Pax vob. Nolite timere. Etem cum essem vobiscuz. p̄ voluntatē dei erā. ip̄m bñdicite ⁊ cantate illi: videbar qđez vobiscū māducare ⁊ bibere: s̄ ego cibo inuisibili ⁊ potu q; ab hoibus videri nō pōt. vtor. Tps est ḡ vt reuertar ad eum q; me misit. vos autē bñdicite deum. ⁊ narrate oīa mirabilia eius. Et cū hec dixisset ab aspectu eoz ablat⁹ est. ⁊ vltra eū videre nō potuerūt. Tūc p̄strati p̄ horas tres i faciē. bñdixerunt deuz. Et exurgētes. narrauerunt oīa mirabilia eius. XIII

Aperies autē tobiās fenior os suū bñdixit dñm. ⁊ dixit. Magn⁹ es dñe in eternū. et in oīa secula regnum tuum qm̄ tu flagellas ⁊ saluas. deducis ad inferos ⁊ reducis. et nō est q; effugiat manū tuā. Cōfitemini dño filij isrl. et in cōspectu gentiu⁹ laudate eū qm̄ ideo disp̄sit vos inf̄ gētes q; ignorant eū. vt vos enarret mirabilia ei⁹ ⁊ faciat scire eos. qz nō ē ali⁹ de⁹ oipotēs p̄ter eū. Ip̄se castigauit nos p̄pter iniquitates n̄ras. et ip̄se saluabit nos p̄pter misericordiā suā. Aspiciat ḡ q; fecit nobiscum. ⁊ cum timore et tremore cōfitemini illi. regēq; seculorum exaltate in opib⁹ v̄ris. Ego autē in terra captiuitatis mee p̄fitebor illi: qm̄ ondit maiestatē suam in gentem peccatricē. Cōuertimini itaq; pctōres. ⁊ facite iusticiā corā dño. credentes q; faciat vobiscum misericordiā suā. Ego autē ⁊ aīa mea i eo letabimur. Bñdicite dñm oēs electi ei⁹ agite dies leticie ⁊ cōfitemi illi. Hierlm̄ ciuitas dei castigauit te. dñs i opib⁹ manuū tuaz. Cōfite re dño i bonis tuis et bñdic deuz seculoz: vt reedificet i te tabnaculuz suum. ⁊ reuocet ad te oēs captiuos ⁊ gaudeas in oīa secula seculorū. Luce splēdida fulgeb ⁊ oēs fines t̄re adorabunt te. Nationes ex lōginquo ad te venient. ⁊ muuera deferētes adorabunt i te dñm

et terrā tuā in sanctificationē habebat. **N**omē
em̄ magnūz iuocabūt in te. **M**aledicti erūt q̄
p̄tēperit te. et p̄dēnati erūt oēs q̄ blasphemā-
uerint te. b̄ndictiq̄ erūt q̄ edificauerit te. **T**u
aut̄ letaberis in filijs tuis qm̄ oēs b̄ndicent: et
p̄gregabunt ad dñm. **B**ti oēs q̄ diligunt te.
et q̄ gaudēt sup pacē tuā. **M**ia mea b̄ndic dñm
qm̄ liberauit hierlm̄ ciuitatē suā a cūcti tribu-
latōib⁹ ei⁹ dñs de⁹ nr̄. **B**ti⁹ ero si fuerint reli-
quie semis mei ad videndaz claritatē hierlm̄.
Porte hierlm̄ ex saphyro et smaragdo edifi-
cabūt: et ex lapide p̄cioso oīs circūit⁹ muroz
ei⁹. **E**x lapide cādido et mūdo oēs platee ei⁹
sternent. et p̄ vicos ei⁹ alleluia cātābif. **B**ndi-
ctus dñs q̄ exaltauit eā: vt sit regnuz eius i se-
cula seculozum sup eā. amen. XIII

Et cōsummati sunt s̄mones tobie. **E**t
postq̄ illūinat⁹ ē tobias vixit ānis q̄
draginta duob⁹: et vidit filios nepotū
suoz. **C**ōplet itaq̄ annis cētū duob⁹. sepul-
tus est honorifice in ninie. **Q**u in q̄ginta nā-
q̄ et sex ānoz lumē oculozū amisit: sexagenā-
ri⁹ v̄o recepit. **R**eliquū v̄o vite sue i gaudio
fuit. et cuz bono p̄fectu timoris dei prexit in
pace. **I**n hora mortis sue vocauit ad se tobā
filiū suū et septē iuuenes filios suos nepotes
dixitq̄ eis. **P**rope erit iterit⁹ ninie. **N**ō em̄
excidit v̄bū dñi. et fr̄es nr̄i q̄ disp̄si sunt a tra-
isrl̄. reuertent ad eā. **D**is autē defra fra eius re-
plebit. et dom⁹ dei q̄ i ea icēsa ē itez reedifica-
bit ibiq̄ reuertent oēs timētes deuz. **E**t relin-
quet gētes idola sua. et veniet in hierlm̄. et in-
habitabunt i ea. et gaudebūt i ea oēs reges t̄-
re adorātes deuz isrl̄. **A**udite q̄ filij mei: p̄rem-
v̄m. **S**eruite dño i v̄itate et i q̄rite. vt faciat q̄
placita sūt illi. **E**t filijs v̄ris mādāte. vt faciāt
iusticias et elemosynas vt sint mēores dei. et
b̄ndicāt euz i oī tpe i v̄itate et i tota v̄tute sua.
Nunc q̄ filij audite me et nolite manere h̄. **S**z
q̄cunq̄ die sepelierit m̄rem v̄ram circa me in
vno sepulcro: ex eo dirigite gressus v̄ros vt
exeat hinc. **V**ideo em̄ qz iniquitas ei⁹ finē da-
bit ei. **F**actū est autē post obitū m̄ris sue tobi-
as abscessit ex ninie cuz vxore sua et filijs et fi-
liozū filijs. et reūsus ē ad soceros suos. **I**nuē-
nitq̄ eos incolumes. in senectute bona: et cu-
ram eoz gessit. **E**t ipse clausit oculos eoz. et
oēm hereditatē dom⁹ raguelis ip̄e p̄cepit. vi-
ditq̄ q̄ntā generatōnē filiosq̄ filioz suoz. **E**t
cōplet ānis nonagita et nouez in timore dñi:
cū gaudio sepeliert eū. **D**is autē cognatio ei⁹
et oīs generatio eius i bona vita et i sancta p̄-
satione pmāsit: ita vt accepti eēt taz deo q̄
hoibus et cunctis habitābus in terra.

ExPLICIT liber tobie. **I**ncipit
prologus in librū Judith.

Aud hebreos liber iudith i
ter agiographa legif. cui⁹ au-
toritas ad roborāda illa q̄ in
cōtentionē veniūt. min⁹ ido-
nea iudicat. **C**haldeo tñ ser-
mone cōscript⁹. in h̄storiaz
cōputat. **S**z qz hūc librū sy-
nod⁹ nicena i numero scāz sc̄pturaz legif cō-
putasse: ac q̄ui postulatōi v̄re. imo exactioni
et sepositi occupatōib⁹ q̄bus vehemēt arta-
bar. huic vnā lucubratiunculā dedi magi sen-
sum e sensu q̄ ex v̄bo v̄bū trāsserēs. **A**ltoz
codicum varietatē vitiosissimā āputauī. sola
ea q̄ intelligentia integra in v̄bis chaldeis in-
uenire potui. latinis exp̄ssi. **A**ccipite iudith
viduā: castitatē exēplum. et triūphali laude p̄-
petuis eā p̄conijs declarate. **H**āc em̄ nō solū
feminis: sed et viris imitabile dedit q̄ castita-
tis eius remunerator. v̄tutē ei talem tribuit.
vt inuictuz oibus hoibus vinceret. et insup-
abilem suparet. *Arphaxat regat*

ExPLICIT prologus. **I**ncipit
liber Judith Caplm̄ I

Arp̄harat
itaq̄ rex medoꝝ subiu-
gauerat multas gentes
impio suo et ip̄e edifica-
uit ciuitatē potētissimā
quā appellauit egbatha-
nis et. **E**t lapidib⁹ q̄dra-
tis et secti fecit muros eius: i altitudine cubitoꝝ
septuaginta. et in latitudine cubitoꝝ triginta
turres v̄o eius posuit in altitudine cubitoꝝ
cētū. **P**er q̄drū v̄o eaz. latus v̄trunq̄ viceno-
rū pedū spatio tēdebat: posuitq̄ portas ei⁹
i altitudine turriū. **E**t glabaf q̄si potēs in po-
tētia exercitus sui: et i gla q̄drigaz suaz. **A**n-
no igif duodecimo regni sui: nabuchodonosor
rex assirioꝝ q̄ regnabat in ninie ciuitate
mag. puguit p̄tra arphaxat: et obtinuit euz i
cāpo magno q̄ appellat ragau circa eufratē et
tigrim et i adason i cāpo erioch regi elicoꝝum.
Tūc exaltatū ē regnū nabuchodonosor et cor
ei⁹ eleuatū ē. **E**t misit ad oēs q̄ habitabāt i ci-
lītia et damasco et libano. et ad gētes q̄ sunt in
carmelo et cedar. et i habitātes galileā. in cāpo
magno esdrelon. et ad oēs q̄ erant i samaria et
trās flumē iordanē vsq̄ hierlm̄. et omnē fraz
lesse: q̄usq̄ pueniat ad mōtes ethyopte. **A**d
hos oēs misit nūcios nabuchodonosor rex as-
syrioꝝ. q̄ oēs vno aio cōtradixert. et remisert
eos vacuos: ac sine honore abiecerūt. **T**ūc i-
dignatus nabuchodonosor rex ad oēm terrā
illā: aurauit p̄ thronum et regnū suūz q̄ defen-
deret se de oibus regionibus his. II

Nabuchod. urat